

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Педагогічний факультет Карлового університету (м. Прага, Чехія)
Науковий університет імені Етвеша Лоранда (м. Будапешт,
Угорщина) Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
Гуманітарний-педагогічний коледж
Мукачівського державного університету

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник тез доповідей
за матеріалами VIII Міжнародної
науково-практичної конференції
24-25 жовтня 2024 року**

Україна, Мукачево 24-25 жовтня 2024 р.

УДК 37:378.011.3-057.4:005.332.4-043.83:339.92(477:4)(043.2)
О-72

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 25 жовтня 2023 р.)*

Рецензенти:

Староста Володимир Іванович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи ДВНЗ “Ужгородський національний університет” (м. Ужгород);

Шпак Валентина Павлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (м. Черкаси).

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Товканець Г.В. – д.пед.н., професор; Кобаль В.І. – к.пед.н., професор; Молнар Т.І. – д.пед.н., професор; Горват М.В. – к.пед.н., доцент; Мочан Т.М. – к.пед.н., доцент; Фенчак Л.М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

О-72 **Освіта і формування** конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 жовтня 2024 р., Мукачево / Ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2024. 328 с. ISBN978-617-7495-53-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції”. Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку закладів загальної середньої та вищої освіти, освіти дорослих і професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

УДК 37:378.011.3-057.4:005.332.4-043.83:339.92(477:4)(043.2)

ISBN978-617-7495-53-5

© Мукачівський державний університет, 2024

<i>ПАНЧЕНКО О.Ю.</i>	
РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	230
<i>ПОВІДАЙЧИК М.М., ПОВІДАЙЧИК О.С., ПОПИК Ю.С.</i>	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	233
<i>ПОП О.В., МОЧАН Т.М.</i>	
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	235
<i>ПОПОВИЧ К.І., ГОРВАТ М.В.</i>	
ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЕКСКУРСІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	238
<i>ПОПОВИЧ О.М., ЮЩИК Л.В.</i>	
ПРОБЛЕМА ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ СІМ'Ї ТА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	240
<i>РЕЗНІКОВ В.В.</i>	
РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ДЕТЕРМІНАНТІВ ЯКОСТІ ЖИТТЯ.....	243
<i>РОСОХА В.І., ФЕНЧАК Л.М.</i>	
МІЖПРЕДМЕТНА ІНТЕГРАЦІЯ – СКЛАДОВА КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	245
<i>РУСИН В.В., ГОРВАТ М.В.</i>	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОПИТЛИВОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	247
<i>СІНИШИНА В.М.</i>	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ПСИХОЛОГА ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	250
<i>СІДОР Ю.І., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i>	
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	253
<i>СЛЕСАР Т.М.</i>	
РОЛЬ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ.....	255
<i>ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КЕРЕЧАНИН Н.І.</i>	
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	257
<i>ТОВКАНЕЦЬ Г.В., ПОП Б.В.</i>	
ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ НУШ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	260
<i>ТОВКАНЕЦЬ Г.В., РЯШКО О.С.</i>	
ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	262

краще засвоїти матеріал, але й сприяння розвитку комунікативних навичок і вмінню працювати в команді.

Екскурсії є числом елементів освітнього процесу в початковій школі. Вони втратили учням інтегрувати теоретичні знання з практичним досвідом, що робить навчання більш цікавим і ефективним. Крім того, екскурсії сприяють формуванню екологічної свідомості, відповідного ставлення до природи та розвитку ключових компетентностей, таких як спостереження, аналіз і вміння робити висновки. Методичне проведення екскурсій допомоги розвитку практичних навичок у дітей, а також їх фізичному та естетичному вихованню.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти [Електронний ресурс] / 2018. – URL: <http://mon.gov.ua>.
2. Ушинський, К. д. Проблеми педагогіки / К. д. Ушинський. – Львів: УРАО, 2002. – 592 с. – (Нова педагогічна бібліотека).
3. Малько, Н. Учитель за покликанням (Олександр Якович Герд. 1841-1888) / Н. Малько // Історико-педагогічний альманах. – 2013. – № 1. – С. 22-28.

ПОПОВИЧ О.М.,
д.пед.н., професор,
Мукачівський державний університет, Україна
ЮЩИК Л.В.,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями),
Мукачівський державний університет, Україна

ПРОБЛЕМА ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ СІМ'Ї ТА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В основі “нової філософії” партнерської взаємодії сім'ї та закладу дошкільної освіти є ідея відповідальності батьків за виховання дітей, покликанисть соціальних інститутів (закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти, позашкільних закладів) створити передумови розвитку дошкільників, забезпечити ефективне надання освітніх послуг. Визнання пріоритету сімейного виховання на сучасному етапі реформування освіти потребує іншого змісту взаємовідносин сім'ї та закладу дошкільної освіти.

Новизна таких взаємин визначається поняттями “взаємодія” та “партнерство”. Сутність даних понять полягає у беззаперечній рівно-

вартісності вкладу кожного учасника освітнього процесу та у відсутності привілею вказувати, контролювати й оцінювати.

Загальну проблему партнерської взаємодії сім'ї та закладу дошкільної освіти висвітлено у багатьох сучасних наукових дослідженнях, наприклад, Б. Андрейко, О. Бугакової, Н. Гончаренко, І. Деснової, І. Феднової та інших.

У філософському словнику поняття “взаємодія” – це така “філософська категорія, яка відображає особливий тип відношення між об'єктами, при якому кожний з об'єктів діє (впливає) на інші об'єкти, приводячи до їх зміни, і водночас зазнає дії (впливу) з боку кожного з цих об'єктів, що в свою чергу, зумовлює зміну його стану” [5, с. 77].

Поняття “взаємодія” у педагогічному словнику за редакцією М. Ярмаченка розглядається, як “філософська категорія, що відображає процеси впливу об'єктів один на одного, їх взаємну обумовленість і породження одним об'єктом іншого” [4, с. 82]. Дослідник А. Бойко розглядає педагогічну взаємодію як інтегрований феномен, що містить психологічні і філософські знання [1]. “Взаємодія – спосіб організації спільної діяльності, яка здійснюється на основі соціальної перцепції і за допомогою спілкування” [1, с. 151].

Партнерство є особливим типом соціальної взаємодії, який базується на принципах рівноправності автономних суб'єктів, їх взаємного визнання та відповідальності, добровільністю співробітництва й орієнтацією на соціально значущі цілі. На відміну від співробітництва, де участь кожного можлива від дотичної до домінуючої, партнерство передбачає рівну участь усіх сторін, з дотриманням особистої та колективної відповідальності [3, с. 7]. Саме в умовах партнерства виникають почуття вдячності, потреби у спілкуванні, бажання дійти спільної згоди тощо. Партнерство як характеристика соціальної взаємодії досліджується в межах теорій і концепцій різних антропологічних наук, в тому числі і педагогіки. З позицій філософії, партнерська взаємодія виступає як безупинний процес, стадіями якого виступають: діалог, згода або консенсус і практична діяльність. Єдність цих стадій утворює безперервний цикл партнерської взаємодії [2], тому, педагогічні взаємовідносини між вихователем і батьками будуть гармонійними й органічними, якщо вони ґрунтуються на довірі – внутрішньому регуляторі цих взаємовідносин.

Різноманіття підходів щодо організації взаємодії з батьками допомагають педагогу швидше досягти поставленої мети та налагодити якомога краще співпрацю з дорослими, які оточують малюка. Наразі залишається відкритим питання щодо змісту теоретичного матеріалу та практичних навичок, які необхідні батькам для того, щоб їх освітня

діяльність була успішною та корисною для вихованців. Принцип єдності у вихованні дитини закликає педагогів створити гармонійне середовище для малюка в умовах дошкільного закладу, рекомендувати членам родини дотримуватись цих же умов у сімейному колі. Усвідомлення вихователями, що вони як спеціалісти знають і вміють краще орієнтуватись у практичних педагогічних ситуаціях, тільки закріплює позицію верховенства у відносинах з батьками.

Принциповими характеристиками даної партнерської взаємодії є рівність у спілкуванні та партнерство у спільній діяльності. Рівність у спілкуванні забезпечується взаємною повагою до особистості учасників спілкування, а також є діалектичним принципом самого процесу спілкування, адже навчаючи батьків, сам педагог навчається і розвивається. Головне – це прийняття педагогом гуманістичних і демократичних основ партнерської взаємодії людей між собою.

Партнерська взаємодія з батьками має передбачати різноманітні форми їхньої взаємодії: колективні та індивідуальні, групові, наочно-письмові та наочно-інформаційні.

– *колективні форми взаємодії*: університет педагогічних знань, батьківські збори, конференції, зустрічі з батьками, засідання “круглого столу”, вечори запитань і відповідей, засідання батьківського комітету, дні відкритих дверей, семінари-практикуми, створення групи батьків-порадників, спільні свята, батьківські спортивні змагання, відпочинок у вихідні дні тощо;

– *індивідуальні*: вступне анкетування, попередні візити батьків з дітьми до закладу дошкільної освіти, консультації, відвідування педагогами своїх вихованців удома, телефонний зв'язок, бесіди тощо;

– *групові*: консультації, клуби взаємодопомоги, школа батьків дітей раннього віку, гуртки за інтересами, вечори запитань та відповідей, зустрічі з цікавими людьми тощо;

– *наочно-письмові*: батьківські куточки, тематичні стенди, ширмочки, планшети, папки-пересувки, дошка оголошень, інформаційні листки, анкетування, скринька пропозицій, неформальні листи, родинні газети, педагогічна бібліотека тощо;

– *наочно-інформаційні*: виставки дитячих робіт, магнітофонні записи бесід з дошкільниками, відеофрагменти організації різних видів діяльності, реклама книг, публікацій у періодиці, в системі Інтернет з проблем сімейного виховання).

Таким чином, позитивні результати у вихованні дітей можна досягти при вмілому поєднанні різноманітних форм взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців. Саме тому, партнерська вза-

ємодія вихователів та батьків має відбуватись на таких принципах, як: відвертість, доступність, добровільність та співробітництво.

Список використаних джерел

1. Бойко А. М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації: підготовка вчителя до формування виховуючих відносин з учнями: навч.-метод. посіб. Київ, 1996. 232 с.

2. Жданенко С. Б. Партнерська взаємодія у процесі становлення громадянського суспільства: соціально-філософський аналіз: дис ... канд. філософ. наук. Х., 2003. 207 с.

3. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. С.7.

4. Педагогічний словник / підгот. Н.Б. Копиленко [та ін.]; відп. ред. М.Д. Ярмаченко; АПН, Ін-т педагогіки. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.

5. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. ред-кол.) та ін.; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наук. ред.); І. О. Покаржевська (худ. оформл.). Київ: Абрис, 2002. 742 с.

РЕЗНИКОВ В.В.,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Мукачівський державний університет, Україна

РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ДЕТЕРМІНАНТІВ ЯКОСТІ ЖИТТЯ

Доходи населення як економічна категорія являють собою сукупність відносин, що виникають між господарюючими суб'єктами і державою, з одного боку, домогосподарствами та індивідами, з іншого, з приводу привласнення, розподілу і перерозподілу частини знову створеної вартості. Ринкова економіка вимагає теоретичного переосмислення процесів, що відбуваються у сфері розподільних відносин. Однією з головних характеристик рівня суспільного розвитку країн чи окремих регіонів є якість життя населення. Покращення якості життя стало головною метою міжнародного розвитку. Водночас якість життя виступає критерієм ефективності управління соціально-економічними процесами. Це відноситься насамперед до перебудови підходів, застосовуваних у рамках економічної теорії, до визначення поняття та змісту доходів населення, їх диференціації та породжуваного нею розшарування населення, до простеження тенденцій зміни рівня життя населення, до розгляду питань формування і зростання доходів у контексті проведення адекватної державної політики доходів. Термін "якість життя"[2]

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>